

ENERJİNİ ÇÖPE ATMA

İklim Değişikliğinde Atıkların Rolü ...:

Bu yazımda sizlere Dünya'nın sonunu kendi ellerimizle nasıl getiriyoruz, evimizde ürettiğimiz çöplerin neden azaltılması ve ayrıştırılması gerektiğini ve İklim değişikliği üzerindeki etkisini bilimsel ve teknik terimlere girmeden özetleyeceğim.

İklim değişikliğinin başlıca sebebinin İNSAN kaynaklı olduğunun; öncelikle enerji üretimi ile ulaşımda kullanılan yakıtların ve kentlerdeki atıklardan kaynaklı sera gazlarının atmosferde birikmesiyle dünyanın ısınmasına neden olduğunun altını çiziyoruz.

Uluslararası IPCC Platformu tarafından deklare edilen; iklim değişikliğine neden olan ve atmosferde biriken gazların oranlarına bakıldığında şehirlerdeki çöplerin ürettiği Metan Gazı oranı %150 seviyesinde büyük bir artış göstererek diğer gazlar arasında rekor kırmıştır.

Atmosferde biriken gazların, güneşin dünya üzerindeki olumsuz yansımalarıyla hava sıcaklıklarını artırmaya bağlı olarak iklimleri değiştirmeye başladığı, sıcak hava dalgalarının, sağanak yağışların, sel ve taşkınların, kuraklıkların, fırtına, hortum ve zamansız don olaylarının yaşanmasında, tekrarlanmasında ve şiddetinde de artışların olduğu ve olmaya da devam edeceği vurgulanmıştır.

2014 ve 2015 yılları iklim değişikliğinin etkilerinin yoğun olarak yaşandığı yıllar olduğu, 2013 yılında 397 ppm olan atmosferdeki CO2 konsantrasyonu 2 ppm kadar artarak 2014 yılı itibarıyla 399 ppm'e ulaştığı, 2015 yılında da yıllık ortalama CO2 yoğunluğunun ilk defa 400 ppm değerinin üzerine çıktığı tahmini yürütülmüştür.

Atmosferdeki CO2 için kritik değer 450 ppm olarak kabul edilmekte ve bunun da dünyada ortalama sıcaklığın yaklaşık 2°C kadar artması anlamına geleceği belirtilmiştir. 2°C sıcaklık artışının yaratacağı iklim değişikliği ise dünyanın doğal dengesinin ciddi oranda bozulması, kuraklıklarla birlikte kıtlık ve gıda sıkıntısının yaşanması, ekosistemlerin, canlıların ve insanlığın sağlığının tehlikeye girmesi demektir.

Şayet gerekli tedbirleri almazsak, bu geri dönüşüm noktasına önümüzdeki 25 yıl gibi bir sürede ulaşılmasının kaçınılmaz olduğunun altı çiziliyor.

Türkiye'de de iklim değişikliğinin etkilerinin yoğun olarak hissedildiği son aylarda özellikle sel, taşkın, fırtına, dolu, kuraklık gibi afetlerin sayılarında artışlar yaşandığı, meydana gelen sel felaketlerinin değişik hava koşullarından kaynaklandığı yetkililerce açıklanmıştır.

Sera gazı salımlarının sınırlandırılmaması ülkemizde sıcaklıkların 2015-2040 döneminde 2-3°C ve 2041-2070 döneminde ise yaz mevsiminde 4-5°C artabileceği tahmin ediliyor. Yağışlarda da mevsimsel yağış dağılımlarında büyük değişkenlik beklenmekte. Kış aylarında kar yağışlarında azalma ile dağlardaki buzullarda erimenin hızlanması ve sonbahar yağışlarının tüm ülkede daha az olacağı, kuraklıkların yaşanacağı, aşırı sıcak günlerin artacağı ve çöl ikliminin hâkim olacağı bilim adamlarınca vurgulanıyor.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın hazırladığı "İDEP-İklim Değişikliği Eylem Planı" çerçevesinde tüm sektörlerle, tüm kamu kurum ve kuruluşlarına ve en önemlisi de Türkiye'de yaşayan 7'den 70'e her yaşta insanımıza yani 78 milyon vatandaşımıza sorumluluklar düşüyor.

Gerekli tedbirleri hep birlikte almazsak tehlike kapımızda. Vatandaş olarak dikkate almamız gereken en önemli konu yukarıda da yazdığım gibi atmosferde büyük artış göstererek şehirlerdeki çöplerden kaynaklanan %150 oranındaki Metan Gazı salımının azalması için tedbirler almamız gerektirir. Evlerimizdeki her türlü "ÇÖPÜ" modern ismiyle "ATIKLARI" kesinlikle kaynağında ayrıştırarak azaltmalıyız. Gelişmiş ülkelerde atıkların disipline edilmesi için çok ciddi önlemler alınıyor, yatırımlar ve çalışmalar yapılıyor. Ancak ülkemizde 2005 Çevre Kanunu ile başlayan ciddi bir süreci ne yazık ki olması gerektiği şekliyle kurgulayıp yönetemiyoruz.

Atıkları disipline etmek aslında o kadar da büyük bir sorun değil. Vatandaşlar da dahil olmak üzere tüm paydaşların sorumluluklarını yerine getirmeleri ve konuyu gerçek anlamda önemsemeleri gerekiyor.

Belediyelerle pilot bölgelerde başlattığımız "Kaynağında Ayrıştırma" saha uygulama projelerinin sürdürülebilirliği, Toplama Ayırma Tesisi Firmalarının modernizasyonu, Hurdacı ve Sokak Toplayıcılarının sisteme entegre olması, yetkilendirilmiş kuruluşların sistemin finansmanını sağlaması, ilgili bakanlığımızın da AB'ye uyumlu alt yapı mevzuatlarını tamamlaması ile ülkemiz daha sağlıklı yaşam koşullarıyla beraber başarıya ulaşacak ve kaynak tasarrufu sağlanacaktır.

İDEP kapsamında küresel ısınmanın etkilerini azaltmak için ortak hareket etmek, sistemi inşa etmek ve atıkları aşağıdaki öncelikli başlıkta yönetmeliyiz:

- Ambalaj atıklarını ayrıştırarak geri dönüşümle ekonomiye kazandırmalıyız,
- Atık yağları biriktirerek çevreci yakıt ve/veya enerji üretiminde kullanmalıyız,
- Çabuk bozulabilen ve çürüyen evsel atıkları ayrıştırarak kompost (gübre) üreterek park-bahçelerde değerlendirmeliyiz,
- Çevreye zararlı ve tehlikeli atık sınıfına giren Atık Pilleri biriktirerek Pil Geri Dönüşüm Tesisine göndermeliyiz ve doğayı korumalıyız,
- Evlerimizden uzaklaştırmak istediğimiz elektrikli-elektronik atıkları, floresan lambaları ve mobilyaları da ayrı ayrı geri dönüşümcülerine ulaştırmalıyız,
- Tehlikeli atıkları ise belediyelerimize veya yetkilendirilmiş toplayıcısına teslim etmeliyiz.

Tüm bunları yaparken diğer taraftan modern atık ayrıştırma tesisleri ve atık türüne göre geri dönüşüm tesisleri kurarak eksiklerimizi bölgesel ölçekli tamamlamalıyız. Hedefe ulaşmak kesinlikle ekonomiye "TEMİZ ATIK'tan TEMİZ HAMMADDE" sağlanması ve "KAYNAĞINDA AYRIŞTIRMA" çalışmalarının "DEPOZİTO" sistemleri ile desteklenmesiyle mümkündür.

Her bir bireyin Çevre adına ve geleceği adına evinde alacağı en güzel tedbir ATIKLARI KAYNAĞINDA AYRIŞTIRMAKTIR ... Bu sayede Sera Gazı oranını aşağıya çekmiş ve Küresel ısınmayı yavaşlatacak tedbirleri almış olacağız.

31.12.2014 tarihinde ilan edilen "ATIK GETİRME MERKEZLERİ TEBLİĞİ"ne istinaden artık evlerimizde kırılan, eskiyen eşyalarımızı da sokağa koymayıp belediyelerin kurduğu ve kurmaya devam ettiği bu merkezlere ulaştırmamız gerekiyor.

Sonuç; çok uzak değil, tedbirlerimizi ciddi olarak ele almazsak önümüzdeki 25 yıl içinde dünyanın sonunu kendi ellerimizle getirmiş olacağız!